

● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA

Razgibana dejavnost občinske zveze kulturnih organizacij

V okviru svojega programa in sodelovanja s člani je ZKO Lj. Moste-Polje sredi januarja organizirala posvete z zborovodji šolskih pevskih zborov in mentorji lutkovnih skupin.

Lutkovna dejavnost

Kulturno-umetniških društev po KS (Kodeljevo, Zadobrova-Sneberje, Hrušica), preostalih šest pa na naših osnovnih šolah (Ketteja in Murna, Leopolda Mačka-Boruta, Jože Moškrič, Vide Pregarc, Karla Destovnika-Kajuha in Edvarda Kardejlja).

Posveta se, žal, niso udeležili vsi vabljeni kljub temu pa je bila razprava dokaj pestra, saj so si mentorji izmenjali izkušnje in se pogovorili o težavah, ki spremljajo njihovo delo. V glavnem vse skupine pridno delajo in so se za novo leto s svojimi igrkami večkrat predstavile našim najmlajšim po vrsticah, šolah in delovnih organizacijah.

Eden pomembnih sprejetih predlogov na posvetu je bil, da bi skupaj z upravo kulturnega doma Španski borci organizirali predstave v domu, in sicer tako, kot je bilo med gostovanjem Lutkovnega gledališča Ljubljana. Dnevi in ure predstav bi

ostale iste, tj. ob sobotah ob 16. uri, ker so se ljudje že navadili na ta termin. Posebna komisija bi si predhodno ogledala predstave — predvsem zaradi izbire primerne prostora za posamezne predstave.

Na posvetu je bil govor tudi o občinskem srečanju lutkovnih skupin v organizaciji OZKO, najboljšie predstave pa bi poslali na območna in republiška srečanja, ki bo letos predvidoma v Novi Gorici in Celju.

Prav tako se bodo mentorji udeležili seminarja za lutkarje v Škofji Loki, kar je zaradi majhne oddaljenosti za Ljubljance še posebej ugodno.

Šolski pevski zbori

Na posvet z zborovodji šolskih pevskih zborov smo tudi to pot povabili našega večletnega sodelavca — skladatelja in zborovodjo Mira Kobala. Skupaj smo pregledali trenutno stanje pevskih zborov po naših šolah in ugotovili, da je skoraj povsod velik problem s pedagoškimi delavci za glasbeni pouk in s tem v zvezi tudi z zborovodji.

Prav tako se pojavlja stara praksa, da so pevske vaje slabo obiskane, ker so marsikje isti učenci vključeni tudi v najrazličnejše druge krožke in sekcije, ki pa so mnogokrat ob istem času kot pevske vaje. Čeprav vemo, da so učni programi šol dokaj natančni, bi šole skoraj morale zagotoviti nemoteno delo pevskih zborov, ki so vendarle nekakšni stebri najrazličnejših proslav in prireditev po šolah in krajevnih skupnostih in ne nazadnje tudi v občinskem merilu.

Ker se je posveta udeležilo nekaj novih zborovodij, je bil govor tudi o načinu priprav in o organizaciji občinskega srečanja otroških in mladinskih pevskih zborov.

Čeprav imamo sedaj v Mostah nov kulturni dom, bo tudi letos občinsko srečanje v festivalni dvorani pionirskega doma. Po izkušnji leta 1982 smo morali ugotoviti, da za tako množico otrok, kot se jih zbere na občinskem srečanju, v novem domu žal ni ustreznih prostorov. Poleg tega je dvorana premajhna, da bi mladi pevci in pevke poslušali eni druge, kar je vsekakor njihova velika želja. Te možnosti v festi-

valni dvorani so, ker zbori preprosto posedejo v dvorani drug za drugim kot potem v programu nastopijo. Še vedno pa ostane v parterju in na balkonu precej prostora za starše in druge obiskovalce. Letošnje srečanje bo torej v festivalni dvorani, in sicer v četrtek, 18. aprila, ob 17. uri.

Skupaj s tovarišem Kobalom smo izbrali pesem za srečanje: Slava tebi, domovina skladatelja Marjana Kozine ter se pogovorili o programu nasploh, ki naj bo letos posvečen 40-letnici osvoboditve, evropskemu letu glasbe in še nekaterim drugim obletnicam in obeležjem. Vsekakor naj bi vsak zbor od treh izvajanih zapel vsaj eno revolucionarno, borbeno ali delavsko pesem, pri izboru drugih dveh pa lahko zbori črpa iz bogate zakladnice slovenskih, jugoslovanskih ali tujih ljudskih in umetnih pesmi. O podrobnostih v zvezi s srečanjem se bomo pogovorili na naslednjem posvetu takoj po šolskih zimskih počitnicah. M. Š.

● LUTKARJI NA KODELJEVEM

Sončnica raste, ne glede na letne čase

Marsikomu delo in uspehi lutkovne skupine Sončnica s Kodeljevega niso več neznanca. Videli so vabilo na lutkovno predstavo, prebrali članek o njihovem delu v dnevnem časopisu ali pa pripeljali svojega malčka na predstavo. Tudi za televizijo so jih »posneli«. Ker marsikaj že vemo o njihovih nastopih in uspehih, bi tokrat napisali kaj o zakulisni strani dela teh mladih, vztrajnih ljudi.

Mesec dni pred novim letom smo že mislili, da bo delo skupine zamrlo. Občasni strokovni vodja in mentor Andrej Slapernik je bil preobremenjen s svojim rednim delom v Lutkovnem gledališču, trije od igralcev so se zaposlili, nekateri so bili preobremenjeni z učenjem, skratka govorilo se je: »Tokrat ne bodo zmogli pripraviti predstav za praznovanje novega leta.« Pa se je odločila Barbara, da jih spravi skupaj, spod-

budi, povleče z zglodom! Kadar pa se Barbara za kaj odloči, je toliko, kot da je že storjeno. Brez posebnih ceremonij je prevzela obveznost neformalnega vodje in postavila rok za prvo predstavo. In šlo je.

Pozno v večer so vadili, pripravljali lutke, oder, pisali plakate, vabila in še kaj. Ko so stekle prve predstave, je bil trud poplačan, čeprav težav se ni zmanjkalo. Pripravi je bilo treba profesorja na šolah, predstojnike v delovnih organizacijah, kjer so nekateri člani zaposleni ali na praksi, telefonirati, pisati opravičila, gladiti, prositi. Mimogrede, marsikdaj nam ne gre v glavo, zakaj toliko težav, tako malo posluha za delo mladih v kulturi. Marsikdo od članov skupine je moral izkoristiti svoj letni dopust ali pa delati nadomestne delovne ure, ker v nekaterih delovnih organizacijah niso odobrili izostankov z dela. Mar je delovanje na tem področju res manj cenjeno, vrednoteno ali opravičljivo kot na primer, če si član neke nogometne skupine ali pa

moraš med delovnim časom registrirati svoj avto in še tisoče drugih izostankov, ki se štejejo kot opravičljivi. S šolami se je še nekako dalo urediti, v večini primerov s tem, da so se učenci pridno učili in pripravljali ocene pred konferenco z javljanjem. Tako je na primer Barbara šolski dan spreminila v izpitni dan in se je javila pri vseh predmetih.

Sedaj pripravljajo Mačka Murija. Barbara pripravlja tekst, vloge so v glavnem že razdeljene, na KO so obljubili, da bodo pomagali pri nakupu kasetofona, sceno bo izdelala Ana, tehnično opremo Boštjan, še preden gre k vojakom, dobili so zamenjavo za Betko, ki bi jo najraje še obdržali. Vsi skupaj smo se ob rasti Sončnice naučili vztrajnosti in delavnosti. Pa še nekaj smo spoznali: da mladi rabijo samo malo spodbude v pravi smeri in se razcvete, bogato in razkošno kot sončnica z desetimi cvetnimi listovi in semen. Kdo ve, koliko je še takih sončnic, ki še iščejo svoj prostor in čakajo na svoj dan! ANA CAJNKO

● Odprti krog v Italiji

Gledališka skupina Odprti krog, ki jo sestavljajo mladi iz naše občine, je konec lanskega novembra, pet dni preživela v severni Italiji ter med Trstom in Garskim jezerom nekajkrat nastopila. Specifična poetika skupine, ki združuje zgodovinske teatarske koncepte (od commedie dell'arte do konceptualizma) s lastnim iskanjem, je ustvarila več prostora uprizoritve prilagojenih projektov: happening *Smrt v Benetkah* na Lidu, premislek *Črtomir v Ogleju* itd. Najzanimivejši je bil nedvomno projekt *Blow Up* — obnova, tokrat izveden na trgu sv. Marka sredi Benetk. Gre za rekonstrukcijo zaključnega prizora znamenitega Antonionijevoga

Skupina Odprti krog pred nastopom

filma, katerega neponovljivost znova zabeleži nezmotljivo oko fotoaparata, in odkrivanje detajlov na posnetih fotografijah nastopa omogoči reprodukcijo dogajanja v nedogled. Projekt bo spomladi izveden tudi v Ljubljani, predvidoma v okviru Škucevega Spomladanskega gledališkega festivala. Hkratno skupina prenavlja tradi-

cionalno prireditev *Večer pesmic in pravljic*, ki bo na voljo takoj po otvoritvi znova urejenih prostorov OK ZSMS na Zaloški 16, v KD Španski borci pa se bodo tako kot vsako leto predstavili aprila, tokrat z nastopom *Zlata krogla*, ki ga je navdihnil roman bratov Strugacki Piknik na robu ceste. Foto: TOMO HASOVIČ

● PREŠERNOVA DRUŽBA RAZPISUJE

Nagrade za poverjenike

Prvo v višini 20.000 dinarjev, dve drugi po 15.000 dinarjev in sedem tretjih po 10.000 dinarjev.

Nagrade bodo podeljene ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna 3. decembra 1985 — ob izidu redne letne knjižne zbirke Prešernove družbe za leto 1986.

Vsi poverjeniki so upravičeni tudi do določenega odstotka denarnega nadomestila od vrednosti zbranih naročil.

Z ustanovitvijo nagrad želimo približati slovensko knjigo kar najširšemu krogu delovnih ljudi in občanov, obnoviti in povečati število članov Prešernove družbe, ki bodo pri uresničevanju teh ciljev dosegli najboljše uspehe v letu 1985.

S tem razpisom vabimo posameznike, knjigarne, knjižnice, krajevne konference SZDL, osnovne organizacije sindikata, šole, društva in druge, da se vključijo v splošno gibanje za knjigo kot poverjeniki Prešernove družbe.

Prijave za delo poverjenika, poročila o delu poverjenikov, predloge za nagrade poverjenikom in vsa vprašanja v zvezi s tem pošiljajte na naslov: Prešernova družba, Borsetova 27, 61000 Ljubljana, tel. 218-909 ali 218-950.

● TA PAMETNE

Imenitno povprečje imamo. Vsak peti Jugoslovnan je nepismen, zato pa je vsak četrti prepričan, da je pisatelj.

Duško M. Petrovič

Jugoslovanski aforizem

Postanite poverjenik Prešernove družbe

V zadnjem času spet slišimo, da narašča zanimanje za Prešernovo družbo, saj je bila njena redna zbirka za leto 1985 razprodana že pred koncem leta 1984. Zasluga za rast in ponovno oživljanje tega našega založniškega društva gre vsebinsko močnemu programu in nizki ceni, predvsem pa poverjenikom. Marsikdo se pri tem vpraša: Kdo pa sploh so ti poverjeniki, kako delujejo in — ali bi lahko tudi jaz postal poverjenik Prešernove družbe?

Preprost in splošen odgovor na to vprašanje se glasi: Poverjeniki Prešernove družbe so kulturno osveščeni posamezniki (ali pa kar organizacije), ki želijo spodbujati zanimanje za slovensko knjigo in jo imajo tudi sami radi. Z njo gredo od vrat do vrat, od sodelavca do sodelavca za pridobitvijo novih imen in v pisarnah — pridobivajo nove zaveznike lepe besede nam vsem in sebi v zadovoljstvo in veselje. Seveda za to delo prejemajo tudi določen odstotek denarnega nadomestila od vrednosti zbranih naročil.

Poleg tega, da pridobivajo nove člane Prešernove družbe, sodelujejo poverjeniki tudi pri predstavitva-

knjig, organizirajo srečanja pisateljev in bralcev, knjižne razstave, sejme in podobno. Najuspešnejše Prešernova družba še posebej moralno in denarno nagradjuje.

Knjige, ki jih posredujejo delovnim ljudem poverjeniki Prešernove družbe, so zelo poceni. Redno koledarsko zbirko — ki predstavlja znak članstva Prešernove družbe, njeni naročniki pa imajo velike ugodnosti tudi pri nakupu drugih knjig Prešernove družbe — je v najpreprostejši vezavi letos mogoče naročiti že za 1400 dinarjev. V zbirki, ki izide novembra, bo sedem knjig: *Koledar*, knjiga s pregledom dogodkov v preteklem letu, vrsto zanimivih člankov in barvnimi reprodukcijami, na natečaju nagradjena romana Toneta Peršaka *Sledi in Polone Škrinjarije*, *Greenko brinje*, satirni in humoristični spisi Miloša Mikelnja *Zgaga* in *svjodine Kranjske*, mladinski roman Vitana Mala *Baronov mlajši brat*, bogato barvno ilustriran priročnik dr. Ivana Sedeja *Sto znanih slovenskih umetniških slik* in priročnik dr. Mihe Likarja *Ljudje pravijo o zdravju* — to je knjižni dar za predplačnike.

Skupaj z zvezo sindikatov razpisujemo pisateljsko nagrado, da bi za naše bralce vsako leto pridobili najboljšo slovensko povest ali roman. V prihodnjih letih bomo izdajali še več, po 20 do 30 naslovov, s tem pa bo naš program še bolj vabljev za zelo različne težnje slovenskih družin.

Za delo poverjenika se lahko prijavijo vsakdo samostojno ali pa ga predlaga sindikalna organizacija. Poverjeniki delujejo tudi v krajevnih skupnostih, knjigarnah, knjižnicah, zvezi kulturnih organizacij, v šolah in društvih. Za začetek je treba Prešernovi družbi sporočiti le naslov novega poverjenika in oznako območja, na katerem je pripravljen delovati. Pozneje mu pošljemo navodila za delo, pooblastilo, knjižni program, cenike in ostalo informativno-propagandno gradivo, ki ga potrebuje pri delu.

Želimo si, da bi poverjeniki Prešernove družbe delovali v vseh sindikalnih organizacijah in v vseh krajevnih skupnostih, kajti le tako bomo lepo in poceni knjigo v resnici lahko približali bralcem.

Prešernova družba

● CB RADIOKLUB ADRIATIC LJUBLJANA

Tretja številka klubskega informatorja

Radio klub Adriatic, ki ima svoj sedež v stavbi krajevne skupnosti Polje, je decembra lani izdal 3. številko svojega internega glasila *Informator*. Tudi ta, zadnja lanska številka, sicer pa 11., je izredno zanimiva.

V uvodu vabijo člane kluba k sodelovanju pri oblikovanju glasila ter jih seznanjajo z vrsto informacij. Članarina je naprimer letos 500 dinarjev, vsak član pa bo zanj prejel tri številke *Informatorja*, CB bilten in 10 QSL kartic. V članarino so vračunana tudi vsa obvestila, ki jih člani prejema domov.

Dne 15. decembra so se predstavniki udeležili otvoritve klubskih prostorov CB kluba Soča. To priložnost so izkoristili tudi na medsebojni dogovor, da bi premagali še zadnje težave na dolgi, zapleteni poti ustanavljanja zveze CB klubov SR Slovenije.

Potem so v *Informatorju* še zapisali tri pomembnih akcij članov Adriatika: srečanja članov v gostilni Zadobrova, tretjega kontesta na Triglavu, ki so ga organizirali v počastitev 5. obletnice kluba in na katerem jim je v 24 urah uspelo vzpostaviti kar 4230 zvez, in CK NNNP akcije.

Za tem uvodnim delom sledi strokovni izobraževalni del, kjer so zapisani o mikrofonih, predajačevalcih itd. V drugi polovici 35-stranskega glasila je objavljen tretji in zadnji del pravil CB radio kluba, zapis za računalniško sekcijo, seznam novih članov, ki so se prijavili do izida te številke glasila, seznam materiala, ki ga lahko kupijo člani na sedežu kluba (klubске nalepke, lesene žlice z emblemom, skripta za začetnike itd.) in vabilo za vključanje novih članov.

Uradne ure kluba so vsak četrtek od 18. do 20. ure v Polju 12, SKED pa je vsako soboto od 22. do 24. ure na kanalu 40, kjer lahko zveste še vse drugo.

S. GERLICA

● IZ GLASIL KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Konec decembra je spet izšel *Krajevni poročevalec* — glasilo krajevne skupnosti Nove Fužine. Za tiste, ki ne poznajo tega glasila, naj zapišemo, da je po svoji aktualnosti in tudi pestrosti presegel vsa druga, tudi dosedanja krajevna glasila v naši občini, pa morda celo v drugih slovenskih občinah. Tudi grafični prelom je profesionalen.

Uvodni članek obdeluje najbolj pereč problem tega novega stanovanjskega naselja: zakaj nimajo še drugega vrta. Nadalje se vrsta prispevkov z odločnimi zahtevami krajanov in njihovih samoupravnih organov za gradnjo zdravstvenega doma, za ustreznijo lokacijo drugega samskega doma, ker sodijo, da je sedanja med OŠ in VVO neprimerna, za krajše ime osrednjega trga v soseski — po njihovo naj bi se imenoval Fužinski trg in ne tako, kot se imenuje sedaj: Trg 2. partizanskega štajerskega bataljona, kar je res precej dolgo. Potem objavljajo smernice za prihodnje srednjeročno obdobje. Opisano pa imajo še pravo odisejano soinvestitorjev in novih stanovalcev v objektu A-23, katere je ZIL nepošteno izigral, in vrsto drugih zanimivosti, med njimi tudi pogovore s krajanji in prispevke pionirjev. Res popolni so.

● IZ ŠOLSKIH KLOPI

● Dragocene niti

Vsi poznamo prelepe belokranjske narodne noše. Bele so tako, da se kar svetijo v soncu, kadar si jih mladi ob praznikih oblečejo, da bi se ne pozabili stari običaji. Malokdo pa ve, koliko truda je vložena vanje in po kako starem postopku jih izdelujejo. Ta obrt je stara, a žal nezadržno izumira.

Adlešiči so majhno, prijudna vas na meji s sosednjo republiko Hrvaško. V njej živi mojstrica te stare obrti Marija Cvitkovič. Laneno platno izdeluje po postopku, kakršnega je uporabljala še njena mama.

Včasih so bile skoraj vse obleke in perilo iz lanene tkanine, dandanes pa še kuhinjske krpe niso več, večkrat potoži.

Vsako pomlad se njeno delo prične s sejanjem lanu. Okopava ga in pleva do srede poletja, ko ga požanje in razprostre po polju, da ga rosa in sonce nekoliko zmehčata. Potem ga ob Kolpi tre in spira, da se vlakna popolnoma zmehčajo. S kolovratom sprede niti, kasneje pa jih beliš v kuhinjem. Ko so zvite in suhe še zadnje klobke, se lahko prične zelo zahtevno in zamudno delo — tkanje.

Marija Cvitkovič ike na starih stavah, ki prehajajo iz roda v rod njene družine.

Večer za večerom smo, po končanem delu, ženske tako tkale, dokler nas ni premagal spanec. Podnevi namreč nikoli ni bilo časa, glasno pomisli. Iz takega platna, stikanega iz tisočev utrganih trenutkov, sešijejo noše, ki s svojo lepoto poplačajo ves tkačev trud, saj lahko ob pogledu nanje občutimo spoštovanje do tistih, katerih roke so jih naredile.

HELENA SERAŽIN, 8.a OŠ Ketteja in Murna